

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการสร้างปางช้าง
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ตำบลกีดช้าง อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายธงชัย ประเทือง

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนภิญโญ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเขต ตำบลกีดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1) ศึกษาผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่อชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง และ 2) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในพื้นที่ตำบลกีดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรคือประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลกีดช้าง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball sampling) โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มชาวบ้าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่อชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบ กล่าวคือ

ผลกระทบทางสังคมจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลกีดช้าง ผลกระทบทางบวกมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมกล่าวคือ ปางช้างเป็นแหล่งสร้างงานของชุมชนทำให้คนในชุมชนเข้ามาทำงานในพื้นที่ตำบลกีดช้างมากขึ้น เกิดการสร้างเครือข่ายการทำงานและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงเป็นการสร้างงานให้กับเยาวชนให้กลับมาทำงานในหมู่บ้าน

มากขึ้นทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่บ้าน ในทางกลับกันจากการสร้างปางช้างส่งผลกระทบทางลบที่เปลี่ยนแปลงในการดำเนินวิถีชีวิต กล่าวคือ ช้างจากปางช้างเข้าไปในพื้นที่ป่าสร้างความเสียหาย ทำให้ของป่าที่คนในชุมชนนำมาบริโภคสูญหายและลดลงส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้ช้างจากปางช้างใช้เส้นทางในการคมนาคมของตำบลทำให้เกิดปัญหาถนนเสียหายส่งผลกระทบต่อการเดินทางของคนในชุมชน รวมถึงปัญหาการเข้ามาของคนต่างถิ่นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ในส่วนของผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลกีดช้าง ผลกระทบทางบวกเกิดรายได้ที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดิน การสลับการประกอบอาชีพทั้งการทำงานในปางช้าง และริสอร์ทสลับกับการทำการเกษตรกรรม การปลูกพืชอาหารสัตว์ รวมถึงการเกิดขึ้นของปางช้างสร้างอาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น นวดแผนโบราณ มัดมือนักท่องเที่ยว เป็นต้น ในส่วนของผลกระทบทางเศรษฐกิจในทางลบจากการสร้างปางช้างของพื้นที่ตำบลกีดช้าง พบปัญหาการเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินทำให้อาชีพเกษตรกรรมของคนในหมู่บ้านบางส่วนไม่สามารถทำได้เหมือนเดิม

จากปัญหาและผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการสร้างปางช้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของพื้นที่ตำบลกีดช้าง พบว่าคนในตำบลกีดช้าง ต้องการให้กำหนดพื้นที่ไว้ผลิตอาหารสำหรับช้าง ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ และการจัดโซนพื้นที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ช้างในการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อให้ทรัพยากรในพื้นที่ไม่เสื่อมโทรมและเสียหาย รวมถึงการร่วมมือกันของปางช้างที่มีอยู่ในตำบลกีดช้างในการดูแล ซ่อมแซมสาธารณูปโภคภายในตำบลกีดช้าง เพื่อให้เกิดการรับผิดชอบร่วมกันของผู้ประกอบการ และการควบคุมในเรื่องการถือครองที่ดินเพื่อการจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืน

Independent Study Title Social Economics Impacts Elephant Camp: A Case study of
Tambon Kuedchang, Amphoe Maetang, Changwat Chiang Mai

Author Mr.Thongchai Prataung

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Asst. Prof. Dr. Ajchara Wattanapinyo

Abstract

The study on Social Economics Impacts Elephant Camp: A Case study of Tambon Kuedchang, Amphoe Maetang, Changwat Chiang Mai has the following objectives which are 1) to study the social and economic impacts on nearby communities of building an elephant camp as a tourist spot, and 2) to explore the solutions guideline for such problems.

This is a qualitative study. The samples were the residents in Tambon Kuedchang, Amphoe Mae Tang, Changwat Chiang Mai. They were selected by snowball sampling. The study was done by observations, interviews, sub-meetings, and literature reviews. There were 3 groups of the samples which were government officers, community leaders, and the villagers. Acquired data were then analyzed according to the study objectives. The result was presented descriptively; it was found that there were advantages and disadvantages in terms of social and economic impacts on nearby communities of building an elephant camp as a tourist spot.

Regarding the social impacts, the building of an elephant camp in Tambon Kuedchang led to some positive social and cultural changes. That is, the elephant camp created the jobs in Tambon Kuedchang for the community members. A network was consequently created to assist the community members. Elephant camp also created jobs for the youth in the village. As a result,

more youth chose to stay in the village, creating a strong relationship in the community. On the other hand, the elephant camp resulted in negative impacts on the community members' way of life. That is, elephants from the elephant camp trespassed onto the woods and created damages; the products from the woods which were necessary for the community members' consumption were consequently lessened. Moreover, the community's roads were damaged due to the use by the elephants, affecting the transportation in the community. Also, the relationship of the community members was affected due to the coming of the outsiders.

Regarding the economic impacts, the building of the elephant camp in Tambon Kuedchang resulted in some positive changes. That is, the community members acquired the income from selling the land. They could also alternately work between in the elephant camp and resort, and agricultural field and animal food farms. The elephant camp also created new jobs in the village such as Thai massage, holy thread wrist-binding for the tourists. For the negative impacts, the change of legal possession of land led to the change of agricultural occupations of the community members. They could not maintain their former agricultural occupations any longer.

Due to the negative impacts caused by the building of the elephant camp as a tourist spot in Tambon Kuedchang, the community members would like to create zonal area for animal food production, promote the food animal farming, and zonal areas the natural area for the tourism use of elephants to prevent the damages to the natural resources in the area. Moreover, the community members would like to see the cooperation of the elephant camps in Tambon Kuedchang in maintaining the public utilities in Tambon Kuedchang. Not only that, the possession of land should be appropriately and sustainably managed as well.